Karikatür

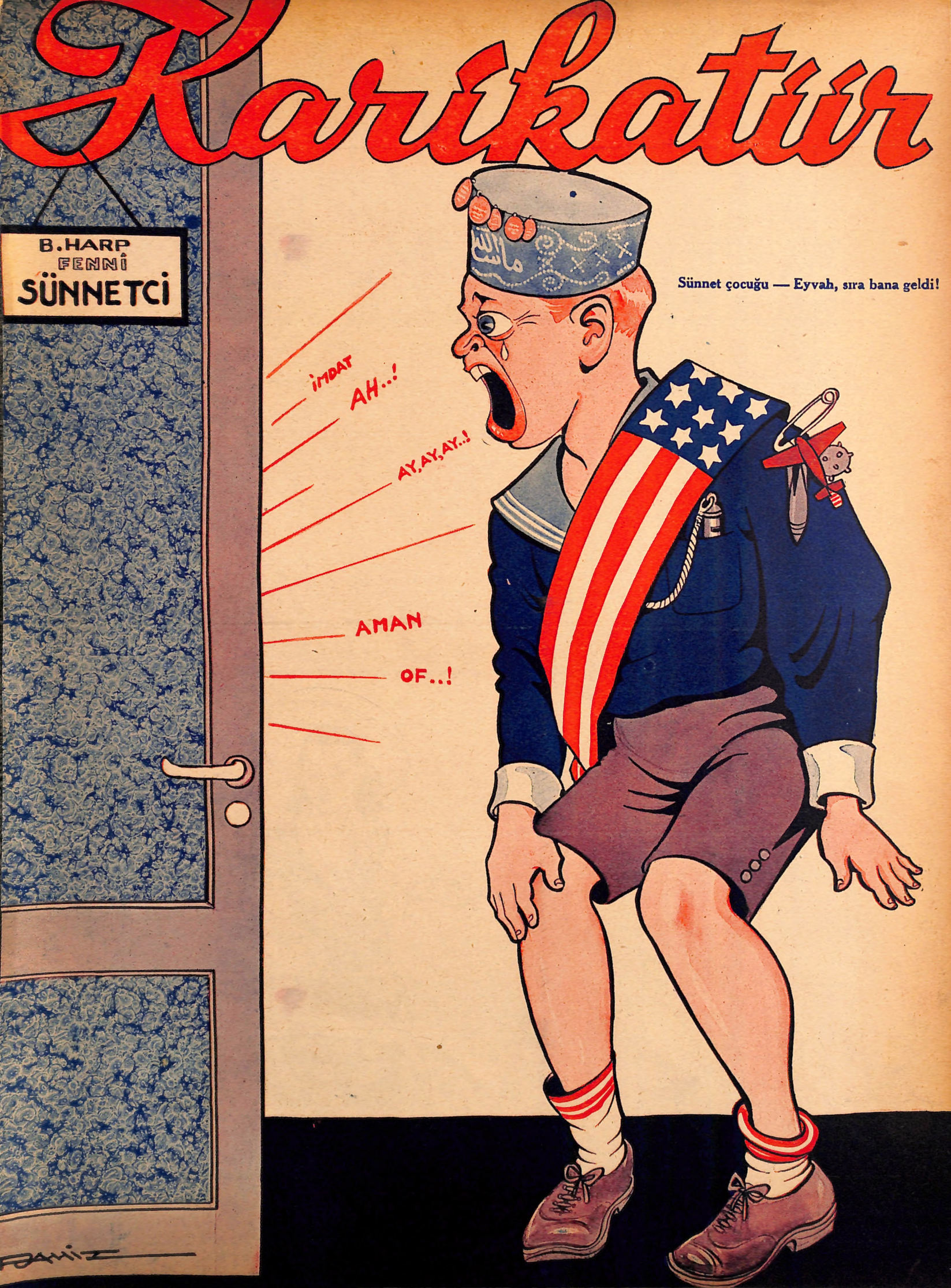

Sünnet çocuğu — Eyvah, sıra bana geldi!

BİR HEMŞERİ PAZAR GEZMESİNE GİDİYOR

Vapurda..

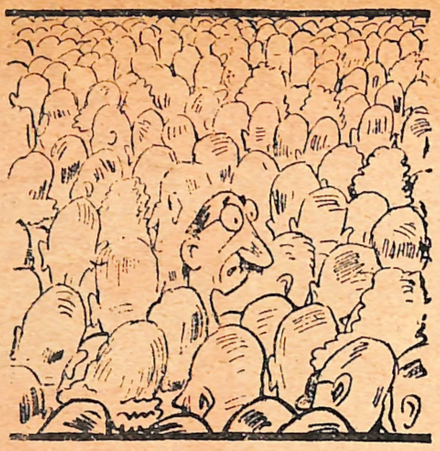

Vapur gişesinde..

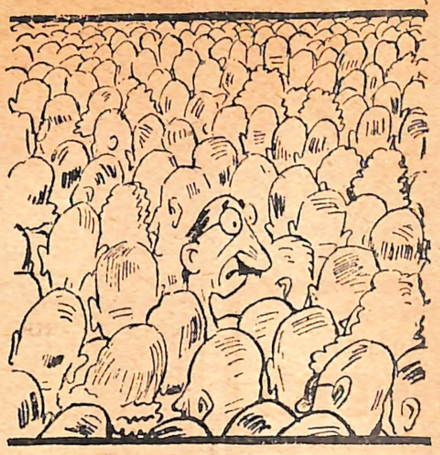

Tramvayda..

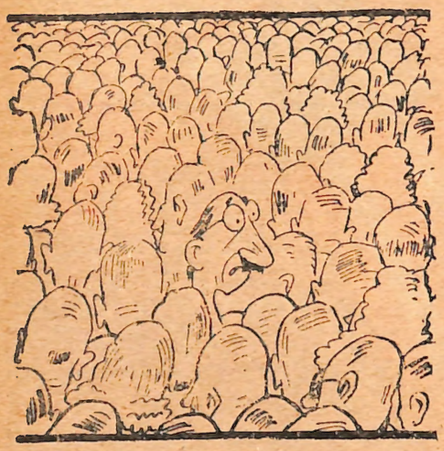

Dönüşte...

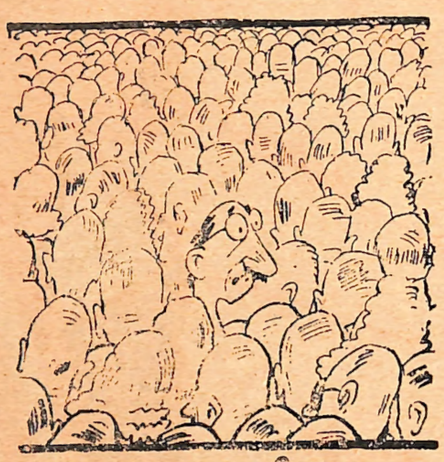

İskelede..

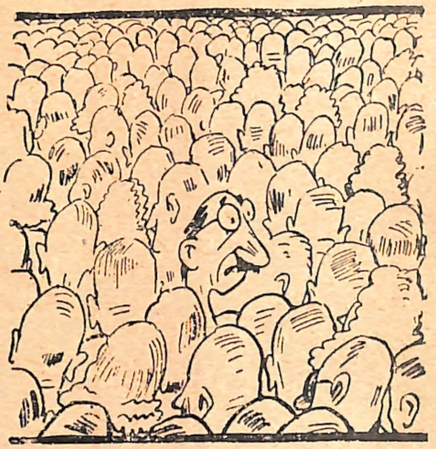

Plâjda...

— Biçağın işi bitti ise alabilir miyim?..

(İtalyan karikatürü)

İTALYADA:

— Bir pırlanta yüzük verdi hayır dedim, bir otomobil teklif etti olmaz dedim, bir saat aldı attım. Fakat sonunda yarım kilo kahve gösterdi dayanamadım!...

No. 295 CİLT: 12 SENE: 6 FİYATI 10 KURUŞTUR 21 AĞUSTOS 1941

KARİKATÜR

PERŞEMBE GÜNLERİ ÇIKAR SİYASİ EDEBİ HAFTALIK MİZAH MECMUASI

SAHİBİ: SEDAT SİMAVİ
İDAREHANESİ: İstanbul, Ankara caddesinde Acımusluk sokağı No. 7
Telğraf: İstanbul: KARİKATÜR
Posta kutusu: İstanbul 103

ABONE ŞARTLARI:
Türkiye ivin seneliği 500, altı aylığı 250, üç aylığı 130 kuruştur. Ecnebi memleketler için seneliği 800, altı aylığı 400, üç aylığı 200 kuruştur.

NOTALAR ÖNÜNDE:

Er — (Türkü) sevenler evvelâ marşımızı dinlemeli!..

— Bu renk rimel yakışacak mı dersin amiralım?..
— Güzele ne yaraşmaz ki, sevgilim?!...

HAFTADAN HAFTAYA

ÇOCUĞUN DARBUKASI

GEÇEN gün evimin penceresindei bir mahalle kavgası seyrettim.

Bu yazın en sıcak ve en sinekli günlerinden biriydi. Biraz hava ümidile açtığım pencerelerden sürülerle sinekler hücum ediyordu. Karşı evlerden birinin balkonunda küçük bir çocuk bir boş konserve tenekesinin dibine değnekle vurarak darbuka çalıyor ve durmadan şarkı söylüyordu.

Birdenbire başka bir balkonun kapısında aksakallı bir ihtiyar göründü. Ayağında paçaları bağlı eski tertip bir patiska don, kemikleri fırlamış kadit vücudunda bir bez gömlek vardı.

İhtiyar incecik vücudundan nasıl çıktığına hayret edilecek bir sesle haykırmıya başladı:

— Aman Allah çıldıracağım.

Ayni zamanda bacaklarını, kollarını sallıyor, kendini balkondan atacak gibi hareketler yapıyordu.

Evvelâ bunu sıcağın tesirine atfettim: «adamcağız çıldıracağını söylüyor fakat korktuğu şey galiba şimdiden başına gelmiş» diye düşündüm.

O devam etti:

— Vay besmelesiz yumurcak vay. Nasıl da dan dan vuruyor tenekeye... İki saattir sinirlerimi mahvetti. Yok mu bu piçin anası babası?

Piçin babası varsa da herhalde bu saatte işinde olacaktı. Fakat anası odadaydı. İhtiyarın feryadı üzerine balkonda bir kadın başı göründü ve çocuğa çıkışmıya başlamıştı.

Kadın evvelâ konserve tenekesinden darbukayı çekip aldı, sonra çocuğu elinden yakaladı. Fakat ihtiyar işi tadında bırakmıyacak derecede sinirlenmişti. Bağırmıya devam etti:

— Ne halt eder anaları, babaları bu piçlerin? Kafamın içini oydu. Vay teneşire gelesi piç vay.

Bu defa kadın da kızmıştı. Hem de haklı olarak. Çocuğa üstüste üz defa tevcih edilen piç ünvanı doğrudan doğruya kendisine dokunuyordu. Fakat o bundan ziyade çocuğuna beddua edilmesine hiddetlendi ve bağırdı:

— Bunağın zoruna bak.. ne istiyorsun çocuğumdan. O teneşir asıl sana yakışır. Vaktin gelmiş de geçmiş bile. Gidi bunak gidi. Çal çocuğum, keyfine bak.

Kadın, konserve tenekesini yeniden çocuğun eline tutuşturdu ve bir orkestra şefi gibi kumanda verdi:

— Hadi, ne duruyorsun. Çal şu bunağa inat.

Çocuğun keyfi kaçmıştı. Fakat tenekeye vurmazsa anasının kendisine vuracağını anlıyarak tekrar darbukasına başladı. Yalnız bu defa müziğe refakat etmiyor, anası ile ihtiyar arasında devam eden kavgayı dikkatle dinliyordu.

İhtiyar, komşusu ile çene yarışı edemiyeceğini anlayınca polisten bahsetmiye, gürültü hakkındaki belediye kanunlarına istinat ederek hükûmet ma-

rifetile çocuğu susturmaktan bahsetmiye başladı. Bu, herhalde pek kolay olmıyan bir şeydi. Bu sıcakta polisi kim arıyacak ve nerede bulacaktı? Bulsa bile onun müessir bir müdahalede bulunabilmesi şüpheliydi. Kanun ancak gece yarısı ile sabahın sekizi arasında olan gürültüler için muteberdi.

Ben kendi hesabıma bu kavgada ihtiyarı hem haklı, hem haksız buldum. Haklı çünkü insanın sıcakta canı ile ve sineklerle uğraşırken bir de teneke sesi dinlemiye mecbur olması meseleydi. Haksız, çünkü başka memleketlerin dinlediği seslere nisbet edilirse çocuğun darbukası ilâhî bir melekler konseri idi ve bundan şikâyet etmek insan ıztırabına hürmetsizlikti. Meselâ Japonların iki gün evvel Çinin bilmem hangi şehrine yaptığı altı gün altı gecelik tayyare bombardımanını hatırlıyalım. Vücut yapıları itibarile çocuğa benziyen Japonların - fakat ne çocuklar! - ihtiyar Çinlinin esasen afyondan şişmiş kafası üzerinde yaptıkları bu altı gün, altı gecenin gürültüsünün dehşetini bir tasavvur edin. Çin evlerinin ekserisi zaten bizim Karagöz göstermeliği gibi kâğıttan yapılmıştır. Böyle bir şehrin sığınakları da tabiî orta oyunundaki üstü ve dört yanı açık meşhur yeni dünyadan farklı olmıyacaktır. Zavallı Çinli on sekiz çocuğundan meldanda olanları toplıyarak bu neviden bir sığınağa giriyor, zemheride balık ağına girip «Allah dışardakilere yardım etsin» diyen çingene gbii sığınak bulamıyanlara acıyarak bombardımanın sonunu bekliyor; hem nekadar? Altı gün, altı gece. Şehirde dafi top değil, kârı kadim ok bile bulunduğu şüpheli olduğundan Japon tayyareleri evlerin üzerinde âdeta cirit oynuyorlar.

Maamafi bu sığınak felâketi yalnız dünyanın bir ucundaki Çine ait bir facia değildir. Londra, Berlin, Moskova gibi en büyük mamurelerde de ayni facia aşağı yukarı ayni dehşetle hüküm sürüyor. Ayni dehşetle, çünkü bu saydığımız yerlere yağan hava bombaları Çindeki bombadan herhalde daha az ses çıkarıyor ve ezkaza dokunduğu insanlarda daha hafif yaralar meydana getiriyor değildir.

Londradaki lordun tek gözlüğünü takıp smokininin plâstronunu şişirerek kulüpte briç salonuna gireceği, Almanyada profesörün devetabanı büyüklüğündeki bifteğini yiyip - şimdi yerinde yeller esen - Operada Vagneri dnilemiye gideceği, Rusyada yoldaşın lâkırdı dinlemek için mahallesindeki konferans salonuna koşacağı saatte sığınağın yamrı yumru merdivenlerini inmesini ve boş fıçı enkazları üzerine oturarak mum ışığında sabahlara kadar bombardıman musikisi dinlemesini bir tasavvur edin. Her bomba tepeden geliyor gibi değil de oturduğu yerin altından fırlıyor gibi patladıkça fıçılar hopluyor, lordun plâstronuna, profesörün gözlüğüne, yolaşın burnunna topraklar, kireçler dökülüyor. Her sığınağa girerken ayağı ile mezarına girmediğinden, fakat ayni zamanda da bin dokuz yüz kırk sekiz senesinin bu gecesinde de yine böylece buraya girmiyeceğinden emin bulunma. Sonra gönül ferahı ile tependeki gürültüyü dinle.

Bunları böylece düşünürken çocuğun konserve tenekesile çaldığı darbuka dünyanın en tatlı musikisi gibi geliyordu. Vızıldıya vızıldıya terli yüzüme dokunup geçen sinekleri tutup kanatlarını öpmek, yapışkan ıslak ayaklarını öpmek ihtiyacı ile kalbim dolup taşıyordu.

Halimize şükretmemek ve olur olmaz şeylere üzülerek tatlı canımızı sıkıntıya sokmak hakikaten nankörlüktür.

KARİKATÜR

HARP SAHASINDA:

Kumandan — Üç buçukluk mermilerden atınız..

Neferler — Merak etme kumandanım, zaten hep üç buçuk atıyoruz!..

YAKUP KADRO CEMAATI

Bay Yakup Kadrinin imtiyazı altında Vedat Nedim, Burhan Belge, Şevket Süreyya ve İsmail Hüsrevin «Kadro» gazetesini çıkardıkları zamanda idi. Behçet Kemale bu arkadaşların, mecmualarına neden bu yabancı ismi koyduklarını sordular. O hemen tefsir etti:

— Bunun fransızca bir isim olduğunu da nereden çıkardınız? «Kadro», «Kadri» nin bir hoşça ifadesidir ve imtiyaz sahibinin ikinci ismidir. Anladınız mı şimdi?

Iltimas Yok

ARKADAŞLARIMDAN biri, bir tavsiye mektubu ile, gence:
akrabasından bir genci bana göndermiş:

«Kardeşim, botin bağları limtet şirketi müdürü Hasan Altınbağ, seinin eski dostundur. Mektubumu hamil olan genci ona tavsiye edersen senin sayende iş, güç sahibi olur. Peşin teşekkürlerimle...»

Mektubu okuduktan sonra,

— Pekâlâ, dedim, şirket müdürünü bugün görmiye gideceğim... Yapılacak bir iş varsa benim hatırımı kırmaz. Sen yarın bir kere bana uğra!

Genç, teşekkür etti, ayrıldı.

O gün, öğleden sonra, Hasan Altınbağı ziyarete gittim. Benden evvel davranmış olan beş, altı kişi, sıra sıra, koltuklara dizilmişti. Bu ziyaretçilerin birkaçını tanıdım, üst tarafını da tanır gibi oldum. Hepsi hatırı sayılır, yüksek mevki sahibi, kalantor adamlardı. Belli ki, hepsinin Hasan Altındağdan istedikleri bir şey vardı.

Hasan Altındağ bu ağır başlı ziyaretçilerin tesiri altında bunalmış gibiydi. Beni görür görmez bir parça açılır gibi oldu. Şirketteki mevkiini tutabilmek için bütün kuvvetli adamlara hoş görünmeyi meslek haline getiren, kuvvetli tavsiyelere, kuvvetli iltimaslara daima muvafık cevabı veren Hasan, bugün, oldukça sıkıntıda idi. Bukadar ziyaretçiyi bir anda nasıl memnun edecekti? Besbelli, bu nazik meseleyi düşünüyordu.

Ziyaretçilerin her biri, kendi isteklerini açığa vurmak için bir mukaddeme hazırlamakla meşgul iken, ansızın kapı açıldı. İçeriye metin adımlarla bir delikanlı girdi, âdeta bir alacaklı tavrı ile Hasan Altındağa bir mektup uzattı:

— Bunu size bay Safder Yiğit gönderdi! dedi.

Hepimizde şafak attı. Zira Safder Yiğit, ticaret ve politika âleminin en meşhur simalarından biri idi. Altı, yedi ziyaretçiyi bir araya getirseler Safder Yiğitin ticarî ve siyasî nüfuzunun yarısını bile elde edemezlerdi. Her kuvvetli tavsiyeye, her kuvvetli iltimasa evet diyen Hasanın bu ismin tesiri altında ezileceği muhakkaktı. Birim gibi mektubu getiren genç de bunu bildiği için âdeta kafa tutar gibi bir vaziyet almıştı.

Fakat Hasan, ne mektuba, ne gence ehemmiyet vermemiş gibi bir tavırla:

— Sen bilirsin, diye sordu, mektupta ne yazılı?

— Beni yüz elli lira ücretle bir vazifeye kayırmanız..

Daha sözünü bitirmeden Hasan Altınbağ, mektubu delikanlıya fırlattı:

— Olamaz, diye haykırdı, böyle bir vazife tavsiye ile olamaz... Ehliyetiniz, liyakatiniz varsa müsabakayı kazanırsınız. Yoksa bay Safder Yiğitten değil, onun babasından, dedesinden mektup getirseniz nafile... Burada iltimas ile iş yürümez!

Hepimiz şaşırdık. Hele tavsiyeyi getiren delikanlının ayakları biribirine dolaştı, yuvarlanacak gibi oldu, sallana sallana kapıdan çıktı.

Safder Yiğitin tavsiyesinden fayda olmadığını gören ziyaretçiler de, asıl maksatlarını söylemeden, birer birer ayağa kalktılar:

— Şöyle bir uğradıkdı da.. Sizi göreceğimiz gelmişti de...

Gibi kelimelerle yola düzüldüler. Nihayet Hasan Altınbağ'la biz bize kaldık. Kendisine:

— Doğrusu cesaretine hayran oldum!

Dedim, hayret etti:

— Ne cesareti?

— Öyle ya... Safder Yiğit gibi meşhur bir şahsiyetin tavsiyesini başına fırlatmak... Bu, az cesaret mi? Ya şimdi delikanlı bu hâdiseyi Safdere anlatırsa?

Hasan, güldü:

— Anlatamaz ki.. anlatsa bile bir faydası olmaz ki..

— Neden?

— Çünkü yarım saat evvel telefonla bana Safder Yiğitin vefat ettiğini haber verdiler!

Papağan

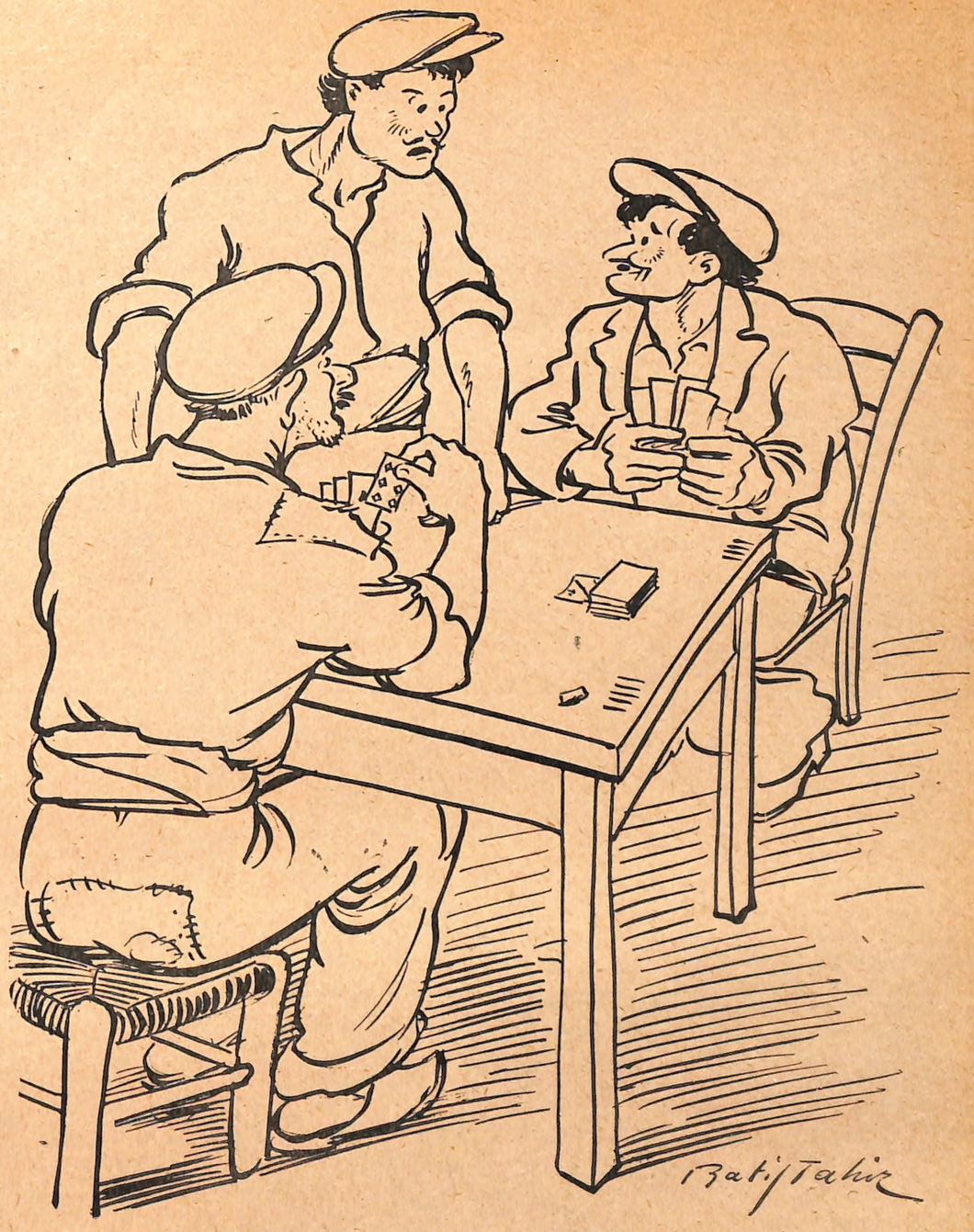

— Aralarına bir daldım, ikisinin kafasını yardım, birinin gözünü patlattım, üçü yere serildi, ötekiler kaçıp canlarını zor kurtardılar...
— Ulan, sen de mi resmî tebliğ neşreriyorsun?..

EKSPRES

Akşam üstleri istasyon civarında dolaşmıya giderdi. Garda bir ekspresin durduğunu görerek evvelâ saatine, sonra tarifeye baktı ve söylenmiye başladı:

— Hayret, hayret, hayret.

Biraz ilerledikten sonra rastgeldiği bir memura sordu:

— Bu hangi tren böyle.

— Gündelik ekspres canım.

— Nasıl olur? Ekspresin tam saatinde buraya geldiği görülmüş şey midir?

Memur cevap verdi:

— Trenin bugünkü rötarı tam yirmi dört saattır da ondan..

— Salamon, çalarken çalarken birdenbire neden durdun?
— Biraz kanunu dinliyelim sonra yine başlariz Moiz!..

Düşün-medin

Düşünmedin ne müdür, ne müsteşar olmayı,
Ne de dillerde gezen bir sanatkâr olmayı.

İsteseydin emrine geçerdi şiir ülkesi,
İstemedin onda da sen hükümdar olmayı.

Hayalinde kurduğun binalar çöktü, gitti,
Aklına getirmedin kalfa, mimar olmayı.

Yabancılar şişirdi yelkenini denizde,
Hoş gördün her nedense sen de rüzgâr olmayı.

İllere yâr olarak tükettin hayatını,
Özlemedin bir kere kendine yâr olmayı,

İhtikârla elele verdiği gündenberi
Kimse teklif etmedi sana tüccar olmayı.

Yükselen bulutlardan daha verimli buldun
Etrafa gölge salan köklü çınar olmayı.

Ömründe «giden ağam, gelen paşam!» demedin,
Öğrenmedin zamana göre ayar olmayı.

Halka yol vermek için çekildin bir köşeye,
Şeref bildin kendine halka dümdar olmayı,

Bir de baktın, oturmuş her biri bir koltuğa,
Bekliyor hepsi senden kasidekâr olmayı.

Böyle insan bahtiyar olur mu, Çamdeviren?
Gençlikte kurmuşsun sen ihtiyar olmayı.

ÇAMDEVİREN

UZAK DOĞUDA AĞAM EĞLENİYOR:
Harp — Haydi bakalım, biraz da sen çek!..

Nasıl Severler?

ZÜPPE — Yıldızım!

MİYOP — İki gözüm!

DONDURMACI — Karım!

DOKTOR — Ateşlim

RESSAM — Şaheserim!

ÇİÇEKÇİ — Koncam!

MANAV — Çitlenbiğim!

KUŞÇU — Kanaryam!

KARİKATÜRCÜ — Neşem!

ANKARA MEKTUBU

Ankara istasyonu yanındaki müstakbel «Gençlik parkı» nın büyük havuzuna su koyuverileli bende de, bir hayal illeti baş gösterdi. Akşamları etrafına çömelip başımı kollarımın arasına alıyor, lakın küçük dalgacıklarından büyük büyük dalgalara koşuyor ve düşüyorum.

— Ah, diyorum. Şimdi kim bilir İstanbul ne âlemdedir. Adada, Modada kotralar, şarpiler nekadar hülya kanatlı ve hayal yelkenlidir? Deniz ne güzel ve âlemi nekadar tatlıdır?

Sonra gözümün önünden bir takım yaz manzaraları resmi geçit yapıyor. Kadıköyden tutarak İçerenköyüne kadar olan mıntakadan Moda, Kalamış, Fener, Caddebostanı, Suadiye ve diğer plâjlara sabah ve akşam akın eden fevç fevç, erkekli kadınlı halk...

Tek atlı briçkalar, otomobiller ve tramvaylar dolup dolup boşalıyor. Denizler ve kumsallar hıncahınç..

Kılıkları hiç sormayın. Bir mütefekkir, medeniyeti erkeklerin kadınlaşması diye tarif etmiştir. Bu tarif yapılalı, aşağı yukarı otuz, kırk sene geçti. O zat bilmem şimdi yaşıyor mu? Eğer yaşıyorsa bu tarifini tersine çevireceğine şüphe yoktur. Çünkü şimdi medeniyet, kadınların erkekleşmesi diye tarif edilse daha doğru olacak. Baksanız a, şu tazenin başında kırmızı benekli saka mendili, ayağında pantalonu ile göğsü bağrı açık halile erkekten ne farkı var? Onu uzaktan kat'yen bir gemiciden farkedemezsiniz. Okadar ki, yanık rengi bile gemici erkeğe benzer.

Hadi babam, bir de plâjlara girelim. Aman yarap, karaman, kıvırcık ve dağlıç kızartmalarının envai..

— Buna iştah mı, can mı dayanır?

Diyeceksiniz ama, öyle değil. Çünkü bol yemek gibi, bol insan vücudu da iştahı tıkıyor.

Kendi kendime:

— Ey Zaparta, hadi burada durma! diyorum ve hayalden hakikate intikal ediyorum.

— A, ben Ankaradayım. Fakat bu âlem bizde de var. Haydi Karadenize!

Evet, Ankarada Karadenizin pek küçük mikyasında bir gölümüz var ki, burada da yüzülür. Hattâ İpodromumuzda da böyle bir yüzme havuzumuz var.

Karadenizin yolunu tutuyorum ve İstanbulu unutuyorum. Burada bay biraderden alınan ödünç pantalonu giymek suretile kendini modern medeniyet tarifinin müşahhas timsali yapmıya uğraşan tazelere pek raslanmıyor ama, hayat oradaki gibi.

İstanbula gidemiyorum, fakat İstanbul aynen burada. Yaşasın Ankaramız.

★

BİR TİP DAHA:

Ankaramızın meşhur tiplerinin serisini ikmale yine devam edelim. Bu seferki arkadaşa, Ankaranın direği demek doğru olur, çünkü Ankaranın çok eskisidir.

Tavilülkâme ve mahbubülâmmedir. Onu Ankaranın büyüklü küçüklü her muhiti tanır ve herkes sever. Malûmatlıdır, zekidir ve neşelidir. Başına yağmıya başlıyan karlara rağmen neşesinden hiç bir şey kaybetmemiştir. Bu yaşa kadar bekâr kalmasına rağmen, kendisinde kart kız hüşûnetinden eser yoktur, uysaldır. Fakat bu uysallığı onu tâbi yapacak derecede değildir. Bilâkis malûmat ve dirayeti onu her muhitte metbu addettirir.

En mühim hâdiseleri bir gülümseme ile karşılar. Fakat buna rağmen hiç bir vakit bu hâdiselere alâkasız değildir. Bir gün evvel tebessümle dinlediği bir mesele için lâkayıt zannettiğiniz üstadı, ertesi gün mühim bir makale ile bunu tahlil etmiş görünce hiç şaşmamalısınız.

En zayıf tarafı kadına olan meclûbiyetidir. Bu, onun için bir kusur değil, bilâkis meziyettir. Çünkü tabiatın en mühim şaheseri olan kadına karşı bigâne olan erkeği akıl ve idrak da affetmemelidir.

İnsanları olduğu gibi kabul etmiye alışkın bir felsefesi vardır, zaten insanlar da onu olduğu gibi, yani sempatik ve

— Benden uzaklaştıkça kıymetini anlıyorum..
— Ben de kıymetini anladıkça uzaklaşıyorum!.

hoş bir adam olarak kabul etmektedir.

Dirayetlidir, demiştim. Okadar ki, bu dirayetini uzağı görmek için bir dürbün gibi bile kullanmaktadır. Siyasî hâdiseleri topyekûn evvelden görmüş ve neticelerini arkadaşlarına anlatmıştır. Şimdi hâdiselerin akabinde bir:

— Ben dememiş miydim?

Demek hakkına maliktir ve bu hakkını da bol bol istimal etmektedir.

Yazılarını Ankarada arasıra okumakta ve fakat kendisi her yerde sık sık görmektesiniz. Şimdi yakasız ceket giyerek kendini genç göstermek istemektedir. Fakat aldanmayınız ve dikkat ediniz, saçları ağarmaktadır. Boyu uzun olduğu için uzaktan evvelâ saçlarını göreceğinizden, gençlik özentisi ceketinden ziyade bu saçların aklarına dikkat ediniz. Bu tetkikinizle onun yaşını kırkı aşmış olarak tahmin edeceksiniz. Sakın bu tahmininizi bozmıya çalışmayınız, çünkü doğrudur.

Biz de amma uzun ettik, artık burada keselim.

★

BİN KÜRSÜ BİLE YETMEZ:

Yahya Kemal Gar lokantasının bahcesinde oturmuş anlatıyordu. Etrafında bermutat geniş bir dinleyici kütlesi vardı. Mevzu enteresandı. Çünkü bizzat dedikodudun kendisinden bahsedilivordu. Dedi ki;

— «Dedikodu» devip geçmeviniz. Dedikodu, mühim bir edebivat nevidir. Hattâ her milletin hususivetine göre millî sahsivetleri olan edebivattır, Dedikodu onu vapan adamın şahsivetine ve irfanına göre incelesir, yahut kabalasır. İyi dedikoducu, iyi bir sahne artisti gibi havran ve genis bir dinleyici kalabalığı cezbeder.

Nurullah Ataç birdenbire yerinden fırlıvarak bağırdı:

— Aman övle ise bu mühim edebivat nevi için bir kürsü ihdas edelim.

Yahva kemal sükûnetle cevap verdi:

— Yok. iste bu olamaz.

— Neden?

— Çünkü, bizde bu isin üstadı çoktur. Bir kürsü değil, bin kürsü bile yetmez de onun için.

★

BALIKLAR GÖÇ ETMİŞ:

Avukat Nejat Sav'ın canı balık istedi. Hâle uğradı, yok.

Balıkçı bay Sami ile aralarında şöyle bir muhavere geçti:

— Yahu, balık getirtmiyor musun?

— Yok ki, getirteyim. İstanbulda da yokmuş.

— Desene bol yiyecek var diye Atlantiğe hicret ettiler.

★

AVCI DEDİĞİN BÖYLE OLMALI:

Avcı palavrası bu ya, Nüzhet Baba da Aka Gündüze kaç gündür, şöyle atıp böyle vurduğundan, saatlerce yürüyüp yorulmadığından mütemadiyen bahsediyordu. Nihayet Aka da dayanamadı, Babayı geçen pazar yanına taktı ve yola düzüldüler.

Daha yarım saat yol gitmemişlerdi ki, Baba yüzünü Ankara tarafına çevirerek olduğu yerde mıhlandı ve kendisini süzen Akaya şöyle bir lâf mırıldandı:

— Allah aşkına dostum gel de şu Ankaranın güzel manzarasını beraber seyredelim.

Aka, Babanın yorğunluktan dolayı bu bahaneyi icat ettiğinin farkındaydı. Gülerek şöyle söyledi:

— Yavrum, senin manzaran daha güzel. Ben yarım saattir onu seyrederek daha güzel eğleniyorum.

★

MUHTEKİRLE MÜCADELE KOLAY MI?

Yunus Nadinin makalesini okumuş, münakaşa ediyorlardı. Mecliste bünyece nahif olan Keramî Kurtbay da vardı. Münakaşa ihtikâr mevzuu etrafında dönüyor ve bir kısım zevat mücadelenin ihtikârla, bir kısım kimseler de muhtekirle yapılmasının doğru olacağını iddia edyoridu.

Münakaşa başladı başlıyalı ağzını açmamış olan Keramîye de sordular:

— Sen ne fikirdesin?

Keramî boynunu bükerek cevap verdi:

Muhtekirler haram yemekten izbandut gibi olmuş herfilerdir. Ben ihtikârla mücadeleyi daha muvafık bulurum.

Zaparta

— Sen de kendini amma pahalıya satıyorsun, yoksa fasulye gibi nimetten mi sanıyorsun?
— Elbette!
— Hanım aklını başına al, şimdi telefonu açar, ihtikâr komisyonuna şikâyet ederim ha!..

SÜRAT ASRI

Otomobiller süratini yüz elli kilometreye çıkardı, tayyareler üç yüz elliye... Vapurlar trenle, trenler rüzgârla yarışa girişti. Telefon, telgraf, radyo, şimşeklerle boy ölçüşüyor... Yeni muharebelerin adı bile yıldırım harbi... Belli ki, sürat asrındayız, baş döndürücü, kulaklar uğuldatıcı, gözler kamaştırıcı bir sürat asrında!

Eminönünde tramvay beklerken bunu düşünüyorum, ve önümden seyrek fasılalarla nazlı nazlı süzülüp geçen «dolmuştur» yaftalı tramvaylara bakıyorum. Bu arabalarda yer bulsam bile köprü üstünden, Şişhane yokuşundan, yayadan fazla, tırıstan eksik bir süratle, gideceğim yere saat kaçta varacağımı hesapladıkça baygınlıklar geçiriyorum... Ağustos sıcağında, koca meydanda, tramvay bekliyeceğime tabana kuvvet yürüseydim çoktan hedefime erişirdim!

Telefon başında numara ararken bunu düşünüyorum, ve bir türlü bulamadığım dostuma söyliyeceğim sözleri unutacak hale geliyorum... Açıyorum, ses yok, açıyorum, meşgul zili çalıyor. Açıyorum, bozuk çıngırağı ötüyor, açıyorum, yanlış numara: Telefon başında sinirleneceğime dostumu bizzat görmiye gitseydim işimi çoktan bitirirdim!

Tramvayı, otobüsü hareketle, telefonu, telgrafı faaliyette görmek, insanların bünyesine de tesir eder. Etrafını işlek bir halde gören herkes makine haline girer... Bir de bunun aksini düşünelim: Beklendiği halde gelmiyen tramvay, arandığı halde bulunmıyan numara, ve buna benzer aksaklıklar... İnsanı ilk önce kızdırır, sonra alıştırır, ve en nihayet uyuşturur, uyutur!

Sürat asrındayız, âmenna... Ne olur, bir de sürat şehrinde olsak!

★

TAKSİLER

Tek numara, çift numara kaidesi konulmadan evvel şoförler ne yumuşak yüzlü, ne tatlı sözlü insanlardı:

— Buyurun bayım! Açış parasını istemem, şehir harici zammını aramam, gece zammını da vermeyiniz.. istediğiniz yere götüreyim!

Tek numara, çift numara kaidesi konulduktan sonra, şoför simaları, bir dram artisti heybeti aldı:

— Buyur bayım! Şehir harici zammı, gece zammı mı? İki kat versen yine idare etmez.. Dolu gidip boş döneceğim. Dönüş parasını verirsen gir içeri!

Şimdi tek ve çift numaralar birden işlemiye başlayınca sevindik, fakat sevincimiz yarıda kaldı. Biz tekrar eski şoförleri bulacağımızı sanıyorduk, halbuki yedi, sekiz aylık hayat, hepsinin itiyadını değiştirmiş... Hepsi, direksiyonun başında, devlet idare eder gibi bir heybetle duruyor, ve tek kelimeli cümlelerle konuşuyor:

— Müşterim var...
— Benzinim az...
— Uzak yer...
— Gidemem!

Taksilerin eski şekilde işlemesi kabul edilmiş. Ne fayda? Eski şoförleri iade edebiliyor muyuz? İşte o zaman hayırını görürüz.

★

NÜFUZ MINTAKASI!

Geçen sene Londradan gelen haberler, yakın Asyanın Mihver tarafından Sovyet nüfuzuna terk edildiğini bildiriyordu, bu sene de Berlinden yayılan rivayetler, yakın Asyanın demokratlar tarafından yine ayni nüfuz mıntakasına ayrıldığını fısıldadı... Teşekkür olunur ki, bu propagandaların arkasından hemen ajans tekzipleri, siyasî nutuklar biribirini takip etti.

Telâşta hakları var: Çünkü nüfuz mıntakası bahsinde söz söylemek hakkını fazlası ile haiz olan bir millet, yakın Asyada bulunuyor. Bu millet, sağında solunda, kendisine hasret çe-

Erkek — Sanatkârlar neden tabiata âşık olurlar biliyor musun?..

Kız — Bilmez olur muyum, züğürtlerin parasız âşık olabilecekleri yegâne şey tabiattır!..

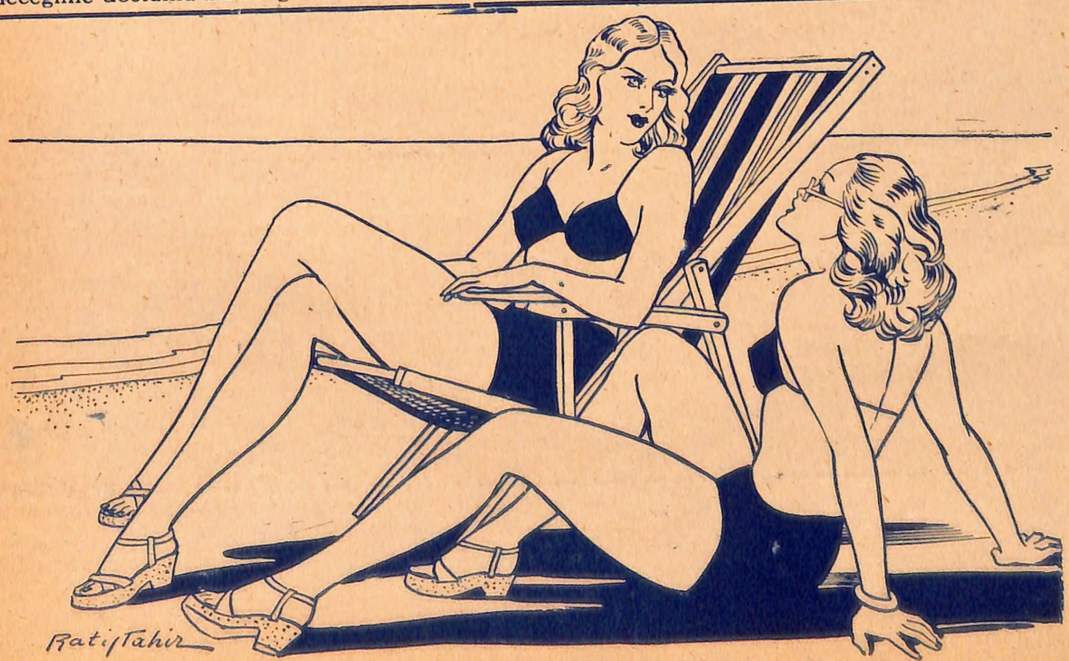

RUZVELT, BALIK AVINDA ÇÖRÇİLLE BULUŞTU! — Gazetelerden —

— Benimki bugün balığa çıktı..

— Sen de inandın, değil mi? Muhakkak gizli bir randevusu vardır!..

mak için sabrediyor, sükût ediyor... Bu millet sabrını tüketip sükûtunu terkettiği gün nüfuz mıntakalarının altüst olması mukadderdir. İşte onlar bunu bildikleri içindir ki, telâş ediyorlar!

★

BİR BARDAK SU

Belediye, bir bardak suyun otuz paradan fazlaya satılmamasını emretmiş. Her kim ki, bir bardak suyu kırk paraya sunarsa hemen ihtikâr suçu ile muhakeme altına alınacak..

İhtikârı menetmek için belediyenin işe sudan başlaması çok mânalıdır. Zira hayatımızda etin, sebzenin, yağın, meyvanın, ayakkabının, elbisenin ayrı ayrı mevkii vardır; fakat bunların hangisi sudan daha mühimdir? İnsan bir hafta et yemeden pekâlâ yaşıyabilir, etin eksikliğini balıkla, tavukla telâfi eder, gider, Bir hafta sebze, yahut meyva yemese de olur, bu noksanı pilâvla, makarna ile doldurması kabildir. Fakat, hele yaz mevsimnde, yirmi dört saat susuzluğa tahammül eden kahraman güç bulunur. Bu da gösteriyor ki, su meselesi, en hayatî meseledir. Belediye bu meseleyi halletmek işini ilk plâna almakla hakikaten büyük bir incelik göstermiştir.

Ama, diyeceksiniz ki, her tarafı su ile çevrilmiş, ırmağı, gölü bol, çeşmesi, pınarı sayısız bir şehirde bu da mesele mi? Ona bakarsanız her tarafı mera olan ve meralarla ağılları davarlarla dolan bir diyarda etle sütün, dört yanı bahçe ve bostan, çiflik ve orman bir iklimde sebze ve meyvanın, odun ve kömürün de mesele olmaması lâzım... İşte faal belediye işe sudan başlamakla sıranın ötekilere gelmekte olduğunu anlatmak istiyor!

Hani, su ile başı hoş olmıyan bir adamı, bir gün parmağını bir fincan suya batırıp çıkarmakla meşgul görmüşler de sormuşlar:

— Hayrola, bu ne hal?

Adam cevap vermiş:

— Doktor, banyo tavsiye etti de kendimi suya alıştırıyorum!

Belediyemiz de ihtikârı men etmek için ilk adımını atmış bulunuyor. Yakında sudan başka hayatî maddelerle meşgul olduğunu, onları da su işine benzettiğini gördüğümüz zaman belediyeye: «su gibi aziz ol!» diyeceğiz!

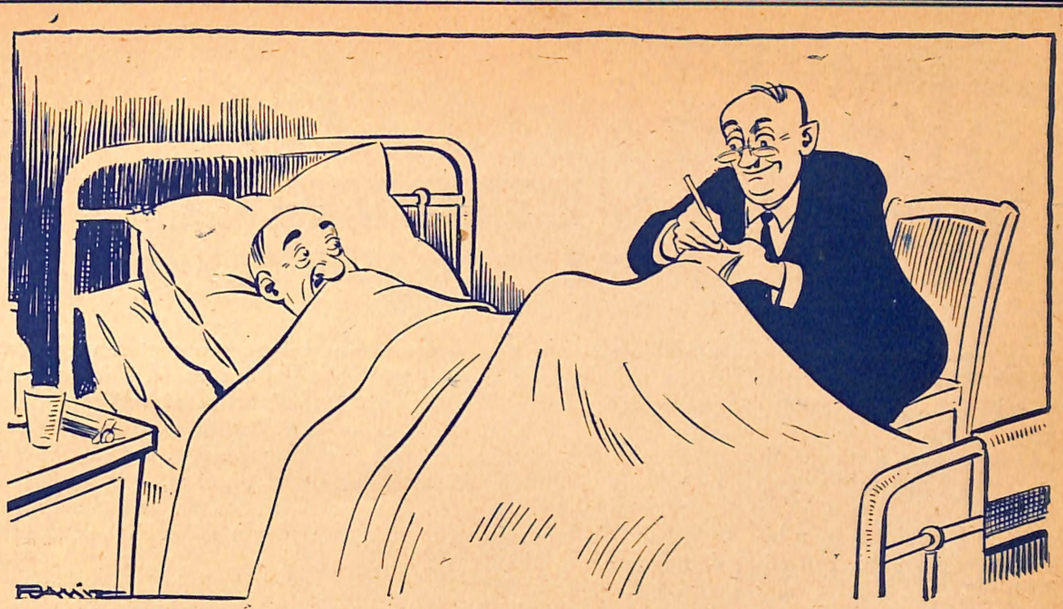

Doktor — Bir iki ay için kalbe heyecan verecek şeylerden kaçmalısınız...
Hasta — Peki doktorcuğum, öyle ise vizitenizi altı ay sonra takdim ederim!..

— Bu iskarpinlere «apartman» diyorlar amma, neden, bir türlü anlıyamadım?!..
— Anlamıyacak ne var... Fiyatları apartman fiyatı kadar yüksek de ondan!...

★

İPEKLİ BLÜZ

Camekânda gördüğü güzel bir blûzu karısına hediye etmek için mağazaya girmişti.

Tezgâhtarın pek fazla bir fiyat istediğini görünce itiraz etti:

— Siz bunu âdeta ipek fiyatına satmak istiyorsunuz.

Tezgâhtar cevap verdi:

— Halis ipek değil, fakat ipek karışıktır.

O zaman dayanamadı:

— Niçin yalan söylüyorsunuz, dedi, ben ipek mütahassısıyım ve Bursadaki ipekçilik mektebinin muallimiyim.

Tezgâhtar gülümsedi:

— O halde blûza daha dikkatli bakın. Düğmelerin halis ipekle dikilmiş olduğunu görecek ve size yalan söylememiş olduğumu tasdik edeceksiniz.

★

MECBURİ YALAN

Makalemi bitirmiye uğraşıyordum. Kapı açıldı, dostum Z.. sırıtarak içeri girdi.

— Yahu hiç de canına acımıyorsun. Bu sıcak havada kapalı odada makale yazılır mı?

Cevap verdim:

— Makale değil, mektup yazıyorum.

— Pardon, daha uzun mu mektup.

— Uzun.

— İki dakika müsaade ver.

Cevap verdim:

— Aklımı karıştırma. İmkânı yok. Parasız kaldım. Bir arkadaştan mektupla iki lira borç istiyorum, vaktinde yetişmezse eve yayan gideceğim.

Hemen ayağa kalktı:

— Vah vah, dedi, pek üzüldüm. Bana müsaade, başka gün gelirim.

İspinoz

BİR Taze Molla

NASRETTİN HOCANIN GENÇLİĞİ

YAZAN; RAGIP ŞEVKİ

HER HAKKI MÜELLİFİNE AİTTİR

— 18 —

— Hah, işte... Ben demiştim zaten. Elif aba, senin İsa başını kurda kaptırdı.

— O ne söz o? Esah mı diyon, yoksam benle zevzekleniyon mu?

Nasrettin bir solukta olan biteni Elif abaya anlattı, son sözünü bitirmeden Elif aba elini göğsüne bastırdı, sonra gözlerini tavana kaldırıp açarak sallandı:

— Offf, amanın, gayri benden can gitti! diye bağırdı ve sırtüstü yuvarlandı.

— Hocafendi, hocafendi!..

Nasrettin daldığı âlemden uyanıverdi. Hamzanın Osman yanı başında merakla ona bakıyordu:

— Nettin hocafendi? Gurdu nettin?

— Parmaklarına zil taktım, git de bak, şıkır şıkır oynuyor! Ulen, bre Allahtan korkmaz cebin! Beni tavada yanar bırakır da nasıl kaçarsın? Senin canını kurtarayım derken, kuş canımdan oluyordum.

— Kızma hoca. Gayri sen boz ayıları yere sermiş dilâversin! kurt sana nider ki...

Nasrettin o eski ve uydurma hikâyesini az kalsın berbat edecek olmuştu. Osmanın bu son sözünü işitince kendine geldi:

— Kurdu zaptetmek gayri bir şey mi? Gel gör ki, sen kaçınca hayvan şaştı kaldı: «biz yollarda köpekleri kaçar görürürüz, bu insan enceği köpeğolu köpek olsa gerek!» dedi.

Osman Nasrettinin eteğini öpüp yalvardı:

— Gayri bize bakma, hoş et gönlümüzü hocafendi. Sen Zaloğluna kılıç çeker yiğitsin. Gel de, bir tatlı yemeğimizi ye.

* * *

Nasrettin o gün nefis bir kır yemeği yedi: nar gibi kızartılmış iki bıldırcın, bir tabak dolusu sarma, bir tencere bulğur pilâvı, bir yığın üzüm, armut, şeftali...

Bütün bunlara sırf neşesi yüzünden kavuştuğunu biliyordu. Osmanla birlikte babası Hamzayı da, amcası Tepeli Süleymanı da gülmekten kırıp geçirmişti. Oturdukları çardağın arkasında kadınlar bile kahkahalarını tutamamışlardı.

Artık anlıyordu ki, bu insanlar, kendi kabuğuna çekilmiş kimselerden haz etmiyorlardı. Bazan acı sözlü de olsa, alaycı da olsa, mutlaka kendilerine karşı neşe ile hareket edeni el üstünde tutuyorlardı. Hele Hamza, oğlunu ölümden kurtaran bu adama elinden gelen her şeyi yapıyor, onun neşesi önünde neşeleniyor, ikide bir de hep ayni şeyi söylüyordu:

— Hay sağ ol bre hoca, gayri bizim gönlümüz kocamaz. Yedik ya, içtik ya!..

Bir aralık bahis paraya intikal etti. Köyün en hasis adamı olduğu kadar, paraya karşı da en büyük zâfı gösteren Hamza:

— Para dedin mi, can da, mal da ordadır! Var mı paran, dünya ile hoştur aran! Ver parayı, aç arabayı, sar yarayı, bas nârayı! diyordu.

Nasrettin de başını sallıyor, Hamzanın sözlerini tasdik ediyordu:

— Hak dininde paradan yana bir şey yoktur amma, gel gör ki, yaman şeydir. Paran var mı, adın var!

— Gayrisi lâftır hocafendi!

Tepeli Süleymân:

— Parayı sen de mi seviyon! diye sordu.

Nasrettin Hamzanın bu bahis ile ışıl ışıl olan gözlerinin içine baktı:

— Beli, dedi. İnsanı bir takım vicdansız, hasis adamlara muhtaç etmediği için sevsem de yeri var!..

Tepeli Süleymanla Hamza biribirlerinin yüzlerine baktılar, Osman hafifçe öksürdü, araya garip bir soğukluk girdi. Bir aralık Hamza, bu soğukluğun kendi yok olası huyu yüzünden çıktığını hisseder gibi oldu:

— Hıh, hıh hıh!.. diye güldü. Hadin, kalın biyol bağları gezelim!

Dördü de bağlara giden yola düştüler. Nasrettin akşama kadar üzüm yedi. Hamza ona bir sepet de üzüm verdi, Molla, çocukluğunda çok sık söylediği bir şarkıyı mırıldanarak köye doğru yol almıya başladı. Tam köye girdiği sırada, çitlerin ve bahçelerin bittiği yerde, çeşme önünde çocukların hücumuna uğradı.

Kolundaki sepette üzüm dolu olduğunu hisseden çocuklar, avaz avaz haykırarak Nasrettinin etrafını aldılar:

— Hocafendi! bize üzüm ver! Hocafendi, üzüm isteriz!..

Nasrettin birkaç sözle kurtulamıyacağını anlayınca durdu, elini kaldırarak etrafı susturdu:

— Üzümü ne edeceksiniz, babanızın bağında dolu!..

— İsteriz hocafendi, senden üzüm isteriz!

Nasrettin önündeki çocuk kalabalığını gözden geçirdi. Hepsine birer salkım verse, bu küçücük sepet hiç de yetmiyecekti. Sepeti önüne koydu, bir salkım üzüm çıkardı, birer çeltik koparıp koparıp çocuklara dağıtmıya başladı. Bu, üzerinde beş, altı üzüm tanesi bulunan çeltiği görünce çocukların yüzü buruştu;

— Hocafendi, bu nekadar şey böyle? diye azmsadılar.

Nasrettin sepetini koltuğuna geçirerek gevrek gevrek güldü:

— Hele hele, dedi. Şu sepetteki üzüm salkımlarının hepsinin lezzeti bir. Az yemekle çok yemek arasında bir fark yoktur, anladınız ya.. hadin, varın âfiyetle yeyin!..

* * *

Üç ay nasıl da çabuk geçmişti?

— Erkekler niçin kadınlafa evvelâ çiçek gönderirler?..
— Arkadan meyvaları gelecek diye!...

KARİKATÜR

TOMBUL TEYZE AİLESİ KÖREBE OYNUYOR:

Çocuk — Nafile kaçma Tombul Teyze, bacağından yakaladım!..

TOMBUL TEYZE MÜSABAKASINI İÇ SAYFADA OKUYUN